

**ТЕМА:
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ
СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ**

1. Поняття про систему статистичних показників і зв'язки між ними

2. Види статистичних показників

***1. Поняття про систему
статистичних показників і
зв'язки між ними***

Етапи розробки методології статистичних показників:

1

ідентифікація явищ та процесів, що підлягають статистичному вивченню (визначення типу даних, що вимагають розробки), **формулювання мети, заради якої повинні бути обчислені ті чи інші показники** (наприклад, метою обчислення ВВП є вимір результатів і послуг, а також темпів економічного зростання).

2

вивчення змісту показників. Так, для обчислення показника національного багатства повинні бути точно визначені ті види економічних активів, які підлягають включенню до цього показника: фінансові та не фінансові, виготовлені та не виготовлені активи тощо;

3

визначення методів оцінки окремих показників, наприклад, типи цін, які повинні бути використані для оцінки різних видів економічних активів при обчисленні національного багатства: ціни придбання, відновлювальні ціни тощо

4 **ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ**

класифікацій, які повинні бути застосовані для розподілу досліджуваних економічних явищ на однорідні групи на основі тих чи інших критеріїв

5

визначення основних джерел даних, необхідних для обчислення показників, а також процедури обробки зібраних даних з метою отримання узагальнюючих показників

**Статистичний показник є
цифровим виразом розміру того чи
іншого явища**

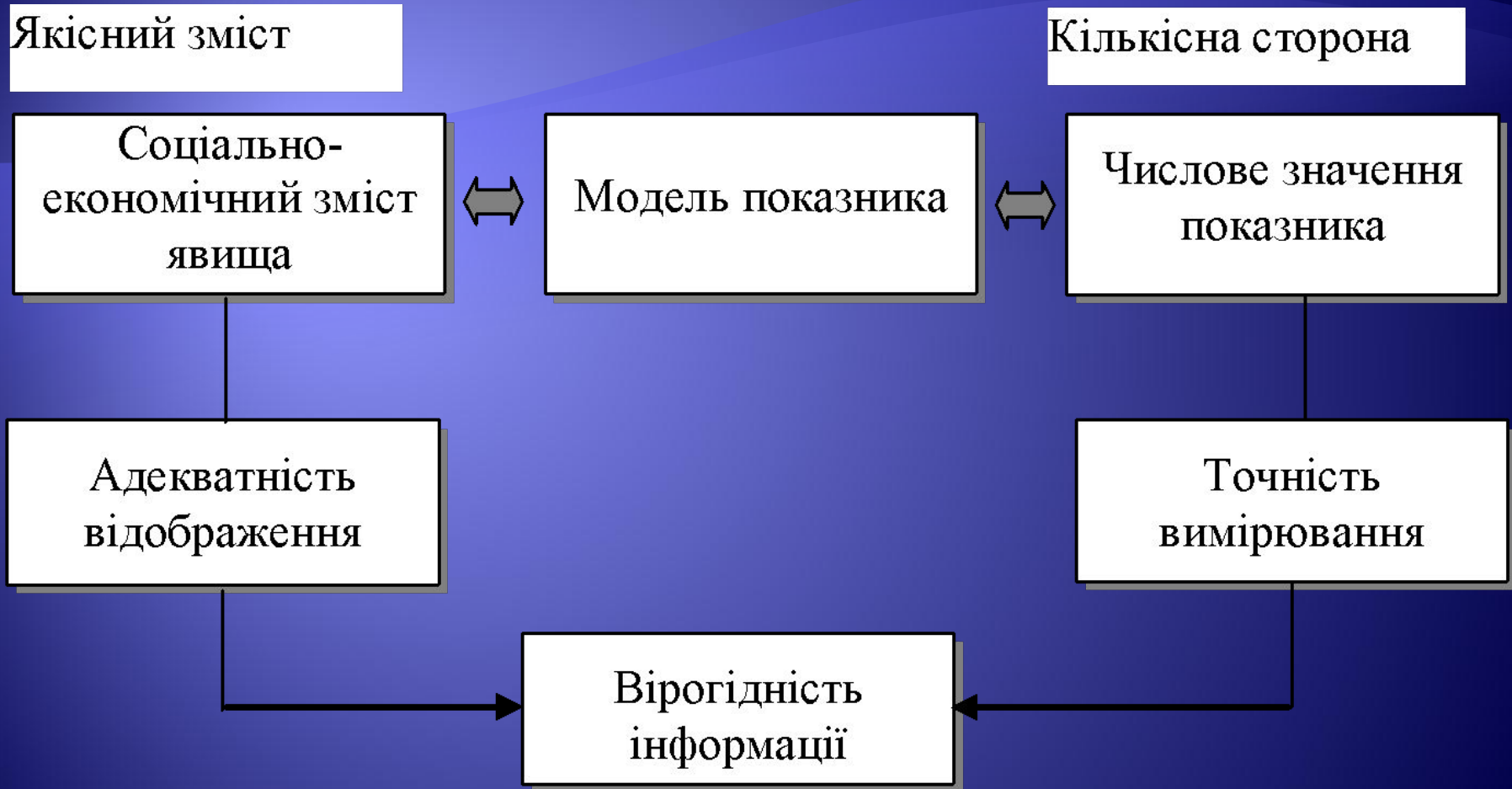
Якісний зміст показника

визначається сутністю явища і
знаходить своє відображення в назві:
народжуваність, урожайність,
рентабельність

Кількісна сторона показника

представлена числом та її
вимірником

Рис. 1. Модель статистичного показника

Адекватність розглядається як
здатність показника відобразити
саме ту властивість, яка
передбачена програмою
дослідження

Функції статистичних показників:

→ пізнавальна функція

статистичні
показники надають
можливість визначити
фінансовий стан і
розвиток суб'єктів
господарювання

→ управлінська функція

статистичні показники є
важливим елементом
процесу управління на всіх
його рівнях

→ **контрольна функція**

статистичні показники
забезпечують нагляд за
станом діяльності суб'єктів
господарювання, особливо за
виконанням договірних умов

→ стимулююча функція

на основі статистичних показників розробляються норми підтримки суб'єктів господарювання, визначення пріоритетних цілей держави та регіону, засобів їх реалізації

Система статистичних показників зумовлена зв'язком і залежністю між тими явищами суспільного життя, розміри яких і відображають у цифровій формі статистичні показники.

2. Види статистичних показників

Абсолютні показники

Абсолютні показники
відображають
розмір явища у відповідній
йому конкретній формі

Види абсолютних показників

1

Натуральні вимірники застосовуються для розробки статистичних показників, що характеризують величини явищ у властивій цим явищам натуральній формі. Так, наприклад, характеризується розмір виготовленої продукції в натуральному виразі (виробництво чавуну – в тонах, тканини – в метрах тощо)

2

Умовно-натуральні вимірники
застосовуються у тому випадку, якщо
будь-який продукт має декілька
різновидів, але необхідно визначити
загальний підсумок виробництва,
запасів або споживання всіх його
різновидів

3

Трудові вимірники характеризують наявність, розподіл або використання трудових ресурсів в одиницях чисельності (чисельність працівників) або одиницях робочого часу (людино-година, людино-день, людино-рік) або витрати праці на виробництво продукції: фактичний обсяг відпрацьованого часу; обсяг часу, який слід витратити на випущену продукцію за нормами і фактично тощо

4

Комплексні показники - це одиниці виміру, що розраховуються як добуток величин різної розмірності. Саме так вимірюються виробництво електроенергії в кіловат-годинах, вантажооборот транспорту – тонно-кілометрах тощо

5

Вартісні вимірники дозволяють розробляти показники, які характеризують вартість виготовленої або реалізованої продукції, вартість запасів, обсяг різного роду доходів (заробітної плати, прибутку, надходжень до державного бюджету); вартість спожитих продуктів тощо. Вартісні вимірники дозволяють визначити загальні підсумки виробництва, реалізації, споживання різних продуктів тощо.

Відносні показники

Відносні показники

відображають відношення між розмірами суспільних явищ в абстрактній формі, в формі відношення

Розрізняють **7 видів відносних показників** (ВП):

- **виконання плану** – відношення фактично досягнутого рівня до запланованого рівня:

$$ВП_{ВП} = \frac{y_1}{y_{пл}} \quad , \text{ де:} \quad (1)$$

y_1 – фактичний рівень показника;

$y_{пл}$ – плановий рівень показника

- **планового завдання** – відношення запланованого рівня до базового:

$$ВП_{пз} = \frac{y_{пл}}{y_0} \quad , \text{ де:} \quad (2)$$

$y_{пл}$ – плановий рівень показника;
 y_0 – базовий рівень показника

- **динаміки** – відношення фактично досягнутого рівня до базового рівня:

$$ВП_{Д} = \frac{y_1}{y_0} \quad , \text{ де:} \quad (3)$$

y_1 – фактичний рівень показника;
 y_0 – базовий рівень показника

Відносний показник динаміки характеризує зміну явища в часі і показує, в скільки разів збільшився (або зменшився) рівень показника в порівнянні з будь-яким попереднім періодом.

- *структури* – відношення частки до цілого в межах однієї сукупності:

$$ВП_{ст\ p} = \frac{f_i}{\sum f_i} \quad , \text{де:} \quad (4)$$

f_i – частка в сукупності;
 $\sum f_i$ – обсяг сукупності

Відносні показники структури характеризують частину окремих частин в загальному обсязі сукупності, їх розраховують як відношення числа одиниць (або обсягу ознаки) в окремих частинах сукупності до загальної кількості одиниць (або обсягу ознаки) за всією сукупністю.

• **координації** – співвідношення окремих частин цілого, одна з яких приймається за базу порівняння в межах однієї сукупності:

$$ВП_{\text{коор}} = \frac{f_i}{f_{i+1}} \quad , \text{ де:} \quad (5)$$

f_i – частка цілого i ;

f_{i+1} – частка цілого $i+1$.

До показника координації відносять, наприклад, показники, що характеризують співвідношення між чисельністю міського і сільського населення, між чисельністю робітників і службовців, чисельністю чоловіків і жінок, величиною позикового і власного капіталу банку і т.д.

• **порівняння** – просторові, територіальні порівняння, які характеризують співвідношення однойменних показників, які відносяться до різних об'єктів або територій:

$$ВП_{пор} = \frac{f_A}{f_B} \quad , \text{де} \quad (6)$$

f_A
 f_B

Такий вид відносних показників застосовується для порівняльної оцінки рівня розвитку країн і регіонів, а також для оцінки результатів діяльності окремих підприємств галузі.

• **інтенсивності** показують ступінь поширеності досліджуваного явища в певному середовищі, наприклад, щільність населення, фондомісткість, фондovіддача тощо:

$$ВІІнт = \frac{V_A}{V_B} \quad , \text{де} \quad (7)$$

V_A – обсяг явища А;

V_B – територія поширення.

Дякую за
увагу!
Гарного дня!